

A szerzői jog az EUB, az AB és a
Kúria friss
gyakorlatában

Faludi Gábor

Bevezető 1.

- A legtágabb értelemben vett jogorvoslati rendszer csúcsán levő, aránylag új jogorvoslati eszközök
- A jogegységi panaszügyekben hozott határozatoknak lehet jogegységi határozati hatálya,
- Az alkotmányjogi panaszügyekben hozott határozatoknak kötelező értelmező hatásuk lehet, és kihathatnak norma megsemmisítésre is.
- Kúriai döntések – precedensképesek,
- A jogegységi panaszügyekben kialakul(t) az ügyazonosság =analógia követelményrendszere
- Számos, nagyon fontos szerzői jogi ügy az EUB előtt

Bevezető2.

- 1) Az alapjogi mérlegelés bírósági kötelezettsége
- 2) Van- e szerzői jogi szabályt érintő alkotmányjogi panaszügyben hozott határozat?
- 3) Vannak-e szerzői jogi normatív jogegységi eszközök, és jogegységi hatályú jogegységi panaszügyi határozatok?
- 4) Kúriai felülvizsgálati döntések =precedensképes döntések
- 5) Szerzői jogi ügyek az EUB előtt: előzetes döntések, indítványok, előzetes döntéshozatali kérelmek

Alapjogi mérlegelés kötelezettsége

- A bírói jogértelmezés kirívó - alapjogi relevanciát elérő - hibája elsősorban akkor következik be, ha a bíró elmulasztja az alapjogi mérlegelést, vagy elvégzi, de nem az AB határozatainak a tükrében.

A Kúria „Az Alaptörvény követelményeinek érvényesülése
a bírósági ítékezésben” Joggyakorlat-elemző Csoportja

2016.EI.II.JGY.K.1, https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/alaptorveny_osszefoglalo_velemenypdf

A tisztességes eljáráshoz való jog

Szerkesztette: Tóth J. Zoltán

Czine Ágnes / Király Lilla / Miskolczi-Bodnár Péter / Nagy Attila Mihály / Osztovits András / Paczolay Péter / Péter-Delbó Márta / Rainer Lilla / Sándor Lénárd Gergely / Szabó Annamária Eszter / Tóth J. Zoltán, Bp. 2021. (Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Alkotmánybírászkodás és bírói jogalkalmazás Kutatóműhely, online a Kluwer Jogtárban elérhető)

- A tisztességes eljáráshoz való alapjogon keresztül állította fel az AB a tesztet az alkotmányjogi panaszok elbírálása során.
- 1) **A jogszabály korlátoz-e valamely alapjogot, és maga a jogszabály milyen korlátokat állított fel? Ez ugyanis a bíróságok mozgásterét már kijelöli, mert a törvényalkotó végezte el az általános alapjog-korlátozási tesztet a szövegalkotás során.**
 - **pl. szellemi tulajdonjog vs. véleményszabadság (új kivételek az Szjt-ben), vagy**
 - **szabadalmi kényszerengedély, vagy**
 - **közszereplők személyiségi jogai és közéleti vita**

Alapjogi mérlegelés kötelezettsége

- A bíróságokra rótt feladat abban áll, hogy „a jogszabály engedte értelmezési mozgáster keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák”.
- ...azonosítaniuk kell az eléjük kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és
- a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmezni. Ehhez az AB határozataiban kifejtett szempontokat, érveket kell alkalmazni. (3/2015. AB)
- Ez hivatalból, a felek rendelkezési jogára tekintet nélkül kötelessége a bíróságoknak, mert ez következik az Alaptv. 28. cikkéből.
- A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. (...) Az Alaptörvény (...) értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Alapjogi mérlegelés kötelezettsége, példák

- 7/2013. (III. 1.) AB határozat
 - (33) Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az **Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.**” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítélezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák.
- 28/2013. (X. 9.) AB határozat
 - [29] Speciális helyzet áll elő, ha a bírósági eljárásban **alkalmazandó jogszabály és az Alaptörvény tartalmaz az adott tényállásra vonatkozó ellentétes - vagy az értelmezéstől függően ellentétes - normát.** Az Alaptörvény ugyanis Magyarország jogrendszerének alapja. **Ezért a bíróságnak az Alaptörvényben foglalt norma és más jogszabályi norma kollíziója esetén az ellentétet az Alaptörvény javára kell feloldania**
 - **A 28. cikk szerint a jogszabály Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése a bíró számára nem csak jog, hanem kifejezett kötelesség:** amennyiben a bíró a jogszabály szövegét az értelmezés segítségével az Alaptörvénnyel összhangban tudja alkalmazni, annyiban ennek megfelelően köteles eljárni.
 - [32] 2.2. Az Alaptörvény nem zárja ki, hogy a bíró az Alaptörvény bármely rendelkezésére, illetve annak kapcsán bármely összefüggésre, így a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvére, és annak részét képező normavilágosság követelményére hivatkozzon.
 - [34] **Meghatározott életviszonyok, illetőleg tényállások ellentétes - vagy az értelmezéstől függően ellentétes - szabályozása önmagában nem jelent alaptörvény-ellenességet.** Az ilyen szabályozás alaptörvény-ellenessé csak akkor válik, **ha az egyben az Alaptörvény valamely rendelkezésének a sérelmével is együtt jár,** vagyis, ha az ellentétes tartalmú szabályozás **anyagi alaptörvény-ellenességhez vezet, tehát például ha a rendelkezések, illetve azok értelmezésének valamelyike meg nem engedett diszkriminációt, egyéb alaptörvény-ellenes helyzetet, vagy alapjog korlátozását eredményezi** [vö. 35/1991. (VI. 20.) AB határozat, ABH 1991, 175, 176.].

Szerzői jogi alkotmányjogi panaszügyi döntések- pártlogo

3395/2023. (VII. 27.) AB végzés alkotmányjogi visszautasításáról Pfv.IV.20.748/2022/2. végzés, 8.Pkf.25.198/2022/4. számú végzés, FT 1.Pk.21.043/2021/17. sz. végzés	panasz →Kúria FÍT	az indítványozó tervezte egy párt pártlogóját , majd hozzájárult a párt által történő védjegybejelentéshez. Nincs írásba foglalt szerződés, van logo szerű, reklámcélú felh-hoz hozzájárulás, és teljesítés... Bíróságok: a párt megszerezte a vagyoni jogokat a körülmények alapján (teljesítés orvosló hatása, indítványozó lemond az írásba foglalásról)	AB: (indokolás hiánya, és tisztességes eljárás)
--	-------------------	---	---

- a felülvizsgálat engedélyezése kapcsán a Kúria kizárólagos mérlegelési joga áll fenn, amelynek felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel az AB {3169/2023. (IV. 6.) AB végzés, Indokolás [16]} +
 - [47] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a contra legem jogalkalmazás a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezethet{20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- Kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hiba konjunktív feltételei::
- [48] a bíróság nem indokolja, hogy a hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta,
 - a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem veszi figyelembe,
 - A bíróság döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapítja, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó hatályon kívül helyezte {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]}.

Friss alkotmányjogi panaszügyi döntések- szabad forráskódú szoftver átdolgozása

3463/2022. (XI. 17.) AB végzés FT 3/A.P.21.140/2020/54-I. számú ítélete és FÍT8.Pf.20.826/2021/7. számú ítélete	az indítványozó szabad forráskódú számítógépi programot egyediesített, „sminkelt”. A felhasználó nem hajlandó díjat fizetni a forráskód átadása (vagyonijog átruházás) fejében, az üzemeltetési megállapodás megszüntetésekor (weblap tervezése)	AB: (az elutasító ítélet a szerződési szabadságot sérti, (M Cikk (2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.)
--	---	--

-az indítvány nem vetett fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség iránti kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést.

-a szerződés szerinti díjképzési elveket figyelmen kívül hagyták a bíróságok... mert nem volt számottevő átdolgozás...

Hivatkozás: 3065/2016. (IV. 11.) AB határozat: az a tény, hogy a bíróság nem osztja az indítványozó álláspontját egy adott kérdés jogi megítélését illetően, nem értelmezhető a szerződési szabadság sérelmeként (vö. Indokolás [40]–[42]).

-[23] A felek akaratából létrejött (és az eljáró bíróságok által nem módosított) **szerződések** peres eljárás keretében történő **bírói értelmezése a bíróságok alaptörvényi, igazságszolgáltatási tevékenységének ellátását jelentik.**

Jogegységi határozatok PK áf-ok, vélemények, és jogegységi panaszügyek

- Szerzői jogi tárgyú jogegységi határozat – nincs
- PK áf. nincs, de PK 274-276 szabadalmi jogi (szolg. találmány, és rendelkezési jog) tárgyú PK áf van
- PK vélemény (39) – nincs szerzői jogot érintő
- Jogegységi panaszügyi határozatok (105) – nincsen köztük szerzői jogi tárgyú

Kúriai határozatok, összesen hat ügy (1 képmásjog + szerzői jog)

Kúria Pfv. 20.035/2023/7	Szoftver vagyoni jog-átruházási szerződés	Szjt. 49. § (3) bekezdése alapján díjfizetési kötelezettség nélkül elállhatott a szerződéstől, a megrendelő (igen, nem végezte el a javítást)
Kúria Pfv. 20.785/2022/2 , Kúria Pfv. 20.336/2022/3	Felülvizsgálat megtagadása, szerzői jogsértés, két külön ügy, azonos probléma	Szerzői jogsértés miatt a szerző tulajdonosi részvételével működő gt lépett fel, nincs kereshetőségi joga, nincs munkaviszony a tag és a gt között, és nem állt fenn felhasználási szerződés sem a két fél között, amely megengedte volna a fellépést. Ha van is felh. szerződés, az nem teszi szerzői jogosulttá a gt-t.
Kúria Pfv. 21.503/2021/6	Adatbázis jog megsértése (honlap, mint adatbázis), jogsértési jogköv-ek alkalmazása jogsértésben közreműködővel szemben	A jogsértő jogi személy jogutód nélküli megszűnése miatt értelemszerűen a szerző és a jogsértő közötti jogviszony is megszűnik, ennél fogva a jogsértő és a részére a jogsértő tevékenységhez szolgáltatást nyújtó közreműködő közötti jogviszony is megszűnik.

Kúriai határozatok, összesen hat ügy (1 képmásjog + szerzői jog)

Kúria Pfv. 20.013/2022/4	Felülvizsgálat megtagadása, szerzői mű fogalma, és szerzői jogsértés	gázzal telített szénhidrogén folyadékok tömegáram mérésének kiértékelésre szolgáló számítási eljárás (Algoritmus) jogsértő felhasználása (több helyen használja az alperes). Tanulmány egésze szakirodalmi mű, de önmagában az elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai algoritmus formájában felírt számítás nem.
Kúria Pfv. 20.449/2021/7	tervezési szerződés , szerzői jogdíj előre fizetése a jogszerű felhasználás feltétele-e	az Sztj. 16. § (4) bekezdése nem értelmezhető kiterjesztően oly módon, hogy akkor is meg kell előznie a szerzői jogdíj megfizetésének a felhasználási jogok átruházását, ha a felek nem így állapodtak meg, mert a szerző a mű felhasználását nem a díj kifizetésétől, hanem a dokumentáció átadásától tette függővé.

EUB előzetes döntések (ED), főtan. vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

- EUB ügyek tárgyai:
- Szerzői mű,
- Jogérvényesítés,
- Kjk/Fjk,
- ÜHD,
- Nyk
- Megfelelő és arányos díjazás szerződés alapján

EUB előzetes döntések (ED), főtan.vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

Tárgy	Ügy tárgya, száma
szertői mű	(i) C-227/23. a Kwantum által forgalomba hozott és a Vitra szerzói jogait sértő szék forgalomba hozatala, szerzói mű védelmének felétele, ha a mű iparművészeti alkotás (használati tárgy)
szertői mű	(i)C-580/23. Mio és társai: Annak értékelése során, hogy valamely iparművészeti alkotás, amely formatervezési mintaoltalomban is részesül, mű-e, hogyan kell elvégezni a vizsgálatot? (alkotói szabadságfok figyelembe vétele az alkotásnál, vagy a végeredmény értékelése az eredetiség szempontjából a kérdés lényege), + kell-e művészi hatás)? (ellentartott asztalok)

EUB előzetes döntések (ED), főtan.vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

Tárgy	Ügy tárgya, száma
jogérvényesít és	ED:C-628/21, Castorama Polska , ha jogsértési ügyben a jogosult adatszolg. igényt érvényesít, minden olyan észszerűen rendelkezésre álló bizonyítékot be kell mutatnia, amely lehetővé teszi az e kérelem tárgyában eljáró bíróság számára, hogy kellő bizonyossággal meggyőződhessen arról, hogy a felperes e jog jogosultja.
	ED C-655/21. G.S.T.T. IP jogsértési be! (védjegyjogsértés): Az Alapjogi Charta 49. cikkének (3) bekezdésével “ A büntetések súlyossága nem lehet aránytalan a bűncselekményhez mérten”. ellentétes az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezés, amely valamely védjegynek a kizárólagos jog jogosultjának engedélye nélkül, ismételt vagy jelentős vagyoni hátrányt okozó, gazdasági tevékenység körében történő használata esetén öt év szabadságvesztés-büntetést ír elő. (az nem ellentétes a Chartával, ha van szabsértési és bcs-I alakzat)

EUB előzetes döntések (ED), főtan.vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

Tárgy	Ügy tárgya, száma
jogérvényesít és	<p>ED:C-559/20, Koch Media GmbH , ügyv. felszólításhoz kapcsolódó költségek egyéb, érv-hető ktsg-ek. Ha fogyasztó a jogsértő, a nemzeti jog átalányösszegben korlátozhatja az egyéb ktsg-ek megtérítését</p> <p>V: C-201/22, Kapiosto r.y. vs. Telia, kjk szervezetek saját nevükben való jogérvényesítése nemzeti szabály hiányában is következik a Jogérv. Ire. 4. Cikk c) pontjából. A nemzeti jogban erről nem kötelező rendelkezni.</p> <p>V: C--473/22. Mylan AB vs. Gilead (szabadalomtorlás SPC) utóbb alyptalanná vált id. Intézkedéssel okozott kár megtérítése (felróhatóságtól függő, vagy objektav felelősség)</p>

EUB előzetes döntések (ED), főtan.vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

Tárgy	Ügy tárgya, száma
Kjk/fjk	V C-10/22. sz. Ügy LEA /Jamendo : Elker Ire szolg szabadságra vonatkozó rendelkezéseit, és a Szolg 16. cikke (1) bekezdését, valamint (2) bekezdésének d) pontját úgy kell érteni, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a szerzői jogok kezelésének tevékenységét (beszedés) a közös jogkezelő szervezetek számára tartja fenn, kizárva a más tagállamokban létrehozott független jogkezelő szervezeteket.
	Ld: Mihály Ficsor : UFOs over Italy – why OSA is good law and the Italian law is in accordance with the EU norms concerning the status of IMEs at issue in the LEA v Jamendo case , http://www.copyrightseesaw.net/en/papers

EUB előzetes döntések (ED), főtan.vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

Tárgy	Ügy tárgya, száma
ÜHD	(V) C-260/22. Seven.One Entertainment Group GmbH vs Corint Media GmbH Infosoc 5. Cikk (2) b) kizárja, hogy egy tagállam magáncélú másolásra vonatkozó kivételt alapítson meg az RTV szervezetek műsoraira nézve úgy, hogy közben kizárja azaz RTV szervezetek ÜHD részesedési igényét, ha a magáncélú másolás minimálisnál nagyobb hátrányt okoz. Az, hogy Tv szervezetek egyben filmelőállítók is, és így részesednek az ÜHD-ből, közömbös.
	(I) C-230/23. Reprobel ügy: hivatkozhat-e magánfél az ÜHD-t érvényesítő, szoros állami felügyelet alatt (díjmeghatározásra is kiterjedő felügyelet) álló szervezettel szemben közvetlenül az Infosoc íre-re, ha álláspontja szerint a tagállami ÜHD átültetés az iárnnyelvbe ütközik?

EUB előzetes döntések (ED), főtan.vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

Tárgy	Ügy tárgya, száma
Nyk (sugárzás és műsorterjesztés , és szerzői “nya”))	ED:C-290/21, AKM v Canal+ Luxembourg Sàrl : DTH műholdas adás terjesztése: Műhold Kábel Ire alapján, ha a műholdasprogramcsomag-szolgáltató (műsorterjesztő) ahhoz a műholdas nyilvánossághoz közvetítéshez, amelyben részt vesz, köteles beszerezni a szerzői jogi engedélyt, ezt az engedélyt – az RTV szervezet részére adott engedélyhez hasonlóan – kizárólag abban a tagállamban kell beszerezni, amelyben a műsorhordozó jeleket a műholdra vezető közvetítési láncba juttatják. (kivéve új nyilvánosság)
	ED C-826/21, C-775/21, UCMR-ADA/Blue Air Aviation : zeneműnek utasszállító eszközön háttérzeneként történő sugárzása nyk. Önmagában nem nyk a háttérzene sugárzását lehetővé tévő szoftvernek valamely közlekedési eszköz fedélzetére történő beszerelése. Ha az nyk berendezések beszerelése kötelező, nem állítható fel tv-I vélelem a nyk. megtörténtére.
	ED C-426/21 Ocilion , nem többszörözési kivétel =nem magáncélú másolás, ha az a szolgáltatás, amelyet a televíziós műsorok online továbbközvetítésének üzemeltetője kínál kereskedelmi ügyfelek (műsorterjesztők) számára (hardver és szoftver) és az internetes műsorterjesztést nyújt, amelynek alapján amely felhőben, vagy a telephelyen a végfelhasználóknak kezdeményezésére lehetővé teszi e műsorok folyamatos vagy egyszeri rögzítését, amennyiben a műsort kiválasztó első felhasználó által készített másolatot a szolgáltató hyperlink útján mindazon, meghatározatlan számú felhasználó rendelkezésére bocsátja, akik ugyanazt a tartalmat kívánják megtekinteni. E szolgáltatás nem nyk, mert csupán az nyk infrastruktúra rendelkezésre bocsátását jelenti.

EUB előzetes döntések (ED), főtan.vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

Tárgy	Ügy tárgya, száma
Nyk (sugárzás és műsorterjesztés , és szerzői “nyea”)	(I) C-723/22, Citadine : a filmelőállító javára nyilvánossághoz közvetítésnek kell-e tekinteni a közvetítést lehetővé tevő, illetve azt megvalósító tárgyi eszközök – például a szálloda vendégszobáiban vagy edzőtermében elhelyezett televíziókészülékek – rendelkezésre bocsátását akkor, ha sugárzott jelet a szálloda saját kábeles elosztóhálózatán keresztül továbbítják a tárgyi eszközökhöz, e kábeles továbbközvetítésre azonban jogszerűen kerül sor a szálloda által kapott felhasználási engedély alapján?
	(I) C-135/23. GEMA : A 2001/29/EK irányelv 3. cikke értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e, ha egy apartmanház üzemeltetője az apartmanházban olyantelevíziókészülékeket bocsát rendelkezésre, amelyek a jelek továbbítására szolgáló központi vevőkészülék nélkül, szobaantennán keresztül veszik a műsorokat?

EUB előzetes döntések (ED), főtan.vélemények (V), indítványok (I) tárgy szerint csoportosítva

Tárgy	Ügy tárgya, száma
Felhasználási szerződés	(I) C-575/23. CDSM irányelv 18. Cikk: (Orchestre national de Belgique előadóművészei foglalkoztatása, szomszédos jogairó Iszóló, 2021. június 1-jei királyi rendelet) a kérdés az előadóművészek megfelelő, arányos díjazása annak fejében, hogy a fenntartó jogát ruházással szomszédos jogokat szerez meg a zenészekről

- Az előadás vége